

26. 2. 2021

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Ústavním soudcem pouze jednou. Opakování mandátu narušuje víru v nezávislost

Po dlouhém čase vytlačilo ústavní právo, alespoň na pár dnů, Covid 19 z prvních příček mediálních témat.

Ústavní soud zrušil část volebního zákona, která rozděluje poslanecké mandáty v krajích podle volebního dělitele d'Hondt. Někteří politici (např. ministryně spravedlnosti Marie Benešová či premiér Andrej Babiš) se velice ostře vymezili vůči činnosti zmíněného ústavního soudu, někteří jej dokonce obvinili z podjatosti. Naznačili, že někteří soudci mohli hlasovat, tak jak hlasovali, jelikož mohli mít zájem na svém znovuzvolení na brněnský právní Olymp.

V následujícím komentáři se kriticky zaměřuji na (doposud opomíjený aspekt), že je v ČR možné **opakované** (!) jmenování téže osoby ústavním soudcem.

Dlouhodobě zastávám odborný názor, že ústavním soudcem by se tatáž osoba měla možnost stát jen jednou. Doba 10 let je pro výkon této mimořádné funkce dostatečně dlouhá. Při dvojnásobném či dokonce trojnásobném výkonu funkce se již jedná o velmi dlouhých 20 (resp. 30) let.

Z celospolečenského hlediska nepokládám za vhodné, aby se někdo stal takřka „celoživotním“ ústavním soudcem, tedy s oslabenější vazbou na běžný život. Jinak povězeno, aby nebyl uzavřen v pomyslné brněnské věži *ze slonoviny*.

Nejvýznamnější důvod pro omezení počtu funkčních období vidím v posílení **nezávislosti a nestrannosti soudců**. Jak píše např. i německý sociolog a ekonom Max Weber, jedním ze znaků nezávislosti a nestrannosti je mimo jiné taktéž psychický stav rozhodujícího subjektu. A to jak vědomý či méně vědomý, který má vliv na svobodný úsudek rozhodujícího subjektu - zde tedy na rozhodování ústavního soudce.

Názory, že rozhodnutí českého Ústavního soudu v „politictějších kauzách“ nemusí být nezávislá, nezaznívají jen z úst politiků či novinářů. Paradoxně i dnešní předseda soudu JUDr. Pavel Rychetský v minulosti v mediích naznačil, že někteří soudci mohou být motivováni snahou zalíbit se politikům. A že opakování mandátu soudce není tedy vhodné.

Závěrem

Povaha funkce ústavního soudce, plynoucí ze zcela výjimečného a pro demokracii a právní stát klíčového postavení orgánu jakým je ÚS, by si principiálně zasloužila omezení jakýchkoliv, byť i jen potenciálních ataků na soudcovskou nezávislost. A právě možnost opakování funkčního období za ni ze systémového hlediska nutno pokládat.

Vydeme-li z teze, že nezávislost je funkčním předpokladem justice, pak omezení možnosti opakování výkonu funkce, nutno pokládat za funkční předpoklad kvalitní konstituční justice.

K této změně, by muselo dojít, stejně jako na Slovensku, formou změny ústavy. Zákaz opakovaného výkonu funkce soudce ÚS by nebyl v Evropě nijak ojedinělý. Kupříkladu v sousední SRN jsou soudci

spolkového ÚS voleni na 12 let, avšak bez možnosti opakovaného zvolení. Taktéž např. na Slovensku není opakování mandátu možné. Česká možnost opakování funkce soudce je v Evropě spíše unikátní.

Jedno staré francouzské přísloví říká, že *stát není živ z daní, ale z důvěry občanů*. Myslím, že totéž platí i pro ústavní soudnictví.

Vyšší míra cirkulace soudních (ale i politických) elit by byla jistě ku prospěchu naší demokracie a rovněž k posílení důvěry lidí v Českou republiku.

JUDr. Petr Kolman, Ph.D.,
VŠ pedagog, právník a publicista

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [DEAL MONITOR](#)
- [Tři dekády v advokacii a otevřený pohled na to, co profesi i justici nejvíc škodí](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)